

Гриценко А. А.

ORCID: 0000-0003-1415-8098

аспірантка,

головна консультантка відділу зовнішньої політики

Центр зовнішньополітичних досліджень

Національного інституту стратегічних досліджень

м. Київ, Україна

ТРЕТІЙ ТЕРМІН СІ ЦЗІНЬПІНА: КОНТУРИ МАЙБУТНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Ключові слова: Китай, міжнародні відносини.

XX з'їзд Комуністичної партії Китаю знаменував цементування одноосібної влади генерального секретаря та голови Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпіна та епілог десятирічного переформатування політичної системи Китаю. Результатом з'їзду стало переобрання Сі Цзіньпіна на безпрецедентний третій термін на посаді генерального секретаря партії та новий склад Постійного комітету Політбюро КПК (ПКПБ), куди увійшли партійні функціонери, лояльні генсеку.

У перший день з'їзду Сі Цзіньпін виступив із доповіддю «Високо нести великий прапор соціалізму з китайською специфікою та разом всебічно будувати сучасну соціалістичну країну» (高举中国特色社会主义伟大旗帜为全面建设社会主义现代化国家而团结奋斗) [1].

Майбутня п'ятирічка буде присвячена реалізації основних цілей, заявлених у доповіді:

1. **Партійне будівництво**, посилення партійної дисципліни, що спрямоване на зміцнення позицій партії у державі підвищення та авторитету серед суспільства.

2. **Ідеологізація:** Китай продовжить реалізовувати ідеї Сі Цзіньпіна про «соціалізм з китайською специфікою нової епохи» (中国特色社会主义), продовжувати китаїзацію марксизму, що має зрештою призвести до реалізації «китайської мрії» (中国梦) про відродження величі китайської нації. Намір посилити партійну дисципліну можна розглядати як спробу відреагувати на існуючі та прийдешні виклики (уповільнення економіки, суперництво зі США, загроза продовольчої кризи тощо). Об'єднання народу під керівництвом КПК, партійна ідеологія, а також боротьба з корупцією – ідейно-соціально-політичні завдання,

покликані мобілізувати як партію під керівництвом Сі Цзіньпіна, так і суспільство під керівництвом партії.

3. **Всебічний розвиток та модернізація держави** за схемою «п'ять в одному» (五位一体) та «чотирьох всебічних аспектів» (四个全面): за збереження першорядного фокусу уваги на економічному будівництві, стимулювати розвиток політичного, науково-технічного, освітньо-культурного, соціального, екоцивілізаційного суспільства; розвивати будівництво товариства «сяокан» (小康社会), суспільства середньої заможності при поглибленні всебічних реформ.

Таким чином, третя п'ятирічка Сі буде спрямована на вирішення внутрішніх проблем і збереження контролю над внутрішньодержавною обстановкою на тлі зовнішніх криз, що розвиваються.

Однією з найважливіших завдань, які Сі Цзіньпін закликав визначити як мету КПК – **модернізація збройних сил** до 2027 року – сторічного ювілею заснування НВАК, що передбачає не лише якість та кількість конвенціонального озброєння, а й реконструкцію системи керівництва та командування для того, щоб перетворити НВАК на армію світового рівня, а також ядерний арсенал. Таке завдання свідчить про те, що усвідомлюючи недосконалість збройних сил, Бейцзін прагне досягти паритету зі США, як у конвенційних озброєннях, так і у ядерних силах стримування. Можна зробити висновок, що на даному етапі КНР не готова до агресії і будь-яким наступальним маневрам.

Сі Цзіньпін заявив, що військовий сценарій вирішення «тайванського» питання розглядається як крайній захід. Можна припустити, що військову силу буде застосовано Китаєм у разі, наприклад, визнання незалежності Тайваню із боку США чи однієї з американських союзників. Однак, на тлі дестабілізації світової обстановки внаслідок вторгнення Росії в Україну такий сценарій бачиться неприйнятним.

Відтак, перспектива вторгнення на Тайвань у наступні п'ять років здається малоймовірною ще й тому, що Бейцзін буде зосереджений на вирішенні внутрішніх проблем, контролі ситуації в регіонах, де потенційно може спалахнути полум'я сепаратизму (СУАР, Тибет), стабілізації економіки та зниження взаємозалежності зі США. Це передбачає розвиток сфери технологій, зниження залежності від імпорту тих чи інших комплектуючих, розвиток національного науково-технічного потенціалу. Також можна очікувати активнішої роботи з реалізації фінансових ініціатив, наприклад, створення альтернативної фінансово-економічної системи з юанем як резервної валюти, що пропагується в рамках БРІКС.

Головний висновок як із промови Сі Цзіньпіна, так і з фінального документа з'їзду полягає в тому, що економічне зростання та всебічна модернізація залишаються ключовими пріоритетами для КПК. Загаль-

ний план щодо побудови модернізованої соціалістичної держави складається із двох етапів, а саме: з 2020 по 2035 рік здійснити соціалістичну модернізацію; з 2035 по 2050 рік перетворити Китай на багату і могутню, демократичну та цивілізовану, гармонійну та модернізовану соціалістичну державу. Майбутнє п'ятиріччя визначається ключовим періодом, який започаткує цей процес.

У зовнішній політиці в наступні п'ять років навряд чи можна очікувати кардинальних змін, як і жорстких, агресивних дій, які були б ініціюючими. Риторика, однак, однозначно стане жорсткішою, відповідно до принципів «дипломатії бойових вовків».

У рамках геополітичної конфронтації зі США Китай активізує роботу з нарощування та зміцнення пулу союзників. У цьому контексті цікавим є факт, що в промові Сі Цзіньпіна китайський гранд-проект «Один пояс, один шлях» був згаданий не в розділі про міжнародні відносини, а в частині, присвяченій регіональному розвитку Китаю. Це може сигналізувати про концентрацію уваги Бейцзіна на найближчому оточенні, зокрема регіонах Центральної та Південно-Східної Азії. При цьому, вірогідно, Китай інтенсивніше розвиватиме відносини з іншими країнами Глобального Півдня, особливо в багатосторонніх форматах на кшталт БРІКС. У своїй зовнішній політиці КНР використовуватиме колишню концепцію «спільноти єдиної долі людства» (人类命运共同体), що передбачає гармонійне співіснування різних цивілізацій за відсутності однозначного світового гегемона.

Література:

1. 高举中国特色社会主义伟大旗帜为全面建设社会主义现代化国家而团结奋斗—习近平同志代表第十九届中央委员会向大会作的报告摘要

Високо нести великий прапор соціалізму з китайською специфікою та разом всебічно будувати сучасну соціалістичну країну – витяг з доповіді товариша Сі Цзіньпіна від імені ЦК КПК 19-го скликання з'їзду.